

Jaarverslag KVOK Noord-Brabant 2016

Zaterdag 2 april hielden wij onze eerste bijeenkomst samen met de afdeling Limburg.

Het was een excursie-tocht naar de firma Verschueren in Ittervoort en naar orgels in Thorn en Roermond. Om tien uur werden wij bij Verschueren ontvangen met koffie. Johan Zoutendijk, directeur van de firma, gaf ons daarna een rondleiding door het nieuwe pand. Naast de imposante houtvoorraad bezichtigden wij de klavieren en andere onderdelen voor het te bouwen orgel in de Kathedraal van Roermond. Ook zagen wij pijpwerk van het Smitsorgel uit Grave.

De algemene indruk was dat alles efficiënt en goed was ingericht. Een eigen door Johan gemaakt clavichord met pedaal sierde de ontvangstruimte. Daarna gingen wij naar de sfeervolle Kapel onder de Linden in Thorn. In de kapel staat een kabinetorgel van 't Hart wat voor deze ruimte prima voldoet. Opvallend in de kapel is het stucwerk en het prachtige houtsnijwerk aan weerszijden van het altaar. Wij nuttigden de lunch in het kapelhuis naast de kerk. In het centrum van Roermond bevindt zich de romaanse O.L.V. Munsterkerk. In deze kerk reconstrueerde de firma Verschueren in 2010 het Franssen-orgel uit 1891. Veel delen van de oude orgel waren behouden gebleven, zodat een getrouwe reconstructie mogelijk was. Voor ondergetekende was de zware speelaard van het orgel een minpunt in het overigens wel goed getroffen 19^e eeuwse klankbeeld. Tegelijkertijd kon men onder leiding van Johan Zoutendijk in de Kathedraal kennis nemen van de opbouw van het nieuwe orgel. De windvoorziening en de inwendige nieuw aangebrachte houtconstructie in de bestaande orgelkas. Dit is de eerste fase samen met de klavieren. In de tweede fase komt het bovenwerk, misschien eind 2016 en als derde fase hoofdwerk en pedaal. Ook hier is het geld de remmende factor. Na het nodige terraswerk konden wij voldaan de terugweg aanvangen. Met veel dank aan Henk Boven van de afdeling Limburg, die dit alles prima georganiseerd had.

Woensdag 11 mei was het familieconcert in Lieshout. Op deze warme voorjaarsavond stonden de kerkdeuren van de St. Servatiuskerk voor ons open. In deze ruime zestigerjarenkerk bouwde de firma Pels uit Alkmaar een orgel met hoofdwerk, borstwerk en pedaal links van het liturgisch centrum. Dit orgel vertegenwoordigt de stijl van orgelmaken zoals in de jaren zestig gebruikelijk was. Met een zorgvuldige registratie valt er toch veel te genieten. De concertgevers, Cor Rooijackers als Annelies Willemse met assistentie van Istvan, gaven hier blijk van. Een programma met werken van componisten van Bach tot van Anrooij. Ook werd Max Reger herdacht, die in 1916 overleed. De Piet Hein rapsodie van Peter van Anrooij in een orgelbewerking van Reitze Smits was een mooie afsluiting van dit concert. Aanwezig was een twaalftal bezoekers. Daarna gingen wij voor een afsluitend drankje naar het Brouwershuis

tegenover de kerk. In dit door Bavaria zeer verzorgde pand keken wij naar een spectaculaire film van Howard Goodall over de opbouw en de functie van het orgel door de eeuwen heen. Al met al een geslaagde avond.

Op zaterdag 4 juni konden leden van de afdeling Noord-Brabant deelnemen aan een excursie van de Brabantse Orgelfederatie (BOF) naar Soerendonk en Budel. In de kerk van Soerendonk vertelde Roger van Dijk over de restauratie van 1992 van het Vermeulen-orgel dat in eerste aanleg dateert uit 1843 daarna speelde Tanny van Loon orgelwerken van Rinck, Lemmens en Boëly.

In de kerk van O.L.V. Visitatie in Budel was vooral de aandacht gericht op het leven en het werk van Albert Schweitzer. Voorafgaand aan de orgeldemonstratie van Gerrit Chr. De Gier vertelde de orgelmaker Hans Reil en adviseur bij de restauratie Rogér van Dijk over het tot stand komen van het Dalstein & Haerpfer-orgel in de kerk van Budel. Het orgel is in 1912 gebouwd voor de Remonstrantse kerk in Amsterdam en heeft lange tijd in opslag gelegen. In de tijd van de bouw van dit orgel was Albert Schweitzer ook bekend met orgels van deze firma. Daarna gaf de organist vanaf de orgelbank uitleg op welke wijze Albert Schweitzer Bach interpreteerde. Ook bij het slotconcert speelde hij o.a. twee Bachwerken met een zo nauwkeurige interpretatie volgens Schweitzer. In de voormalige pastorie werd nog een film vertoond over het leven en werken van Albert Schweitzer. Een leerzame middag. Helaas waren er maar enkele leden van de KVOK.

Op zaterdag 4 juni was er de voorjaarsexcursie van de BOF, dit jaar naar de Langstraat met orgels in Sprang, 's-Grevelduin-Capelle en Waspik. Op deze excursie kon men ervaren wat voor stempel een restauratie kan drukken op een instrument. In Sprang heeft de firma Flentrop het Houben-orgel een ander gezicht gegeven met eventueel later nog een uitbreiding met een rugwerk. In 's-Gravelduin-Capelle pleegde de firma Reil groot onderhoud en aanpassing van het pedaalpijpwerk aan de lage stemming van het orgel. In Waspik werd het orgel grondig hersteld door orgelmaker Hans van Rossum. Naast een nieuwe windvoorziening kreeg het orgel ook een middentoonstemming. Ook het uiterlijk van het orgel onderging een metamorfose. De orgels werden respectievelijk bespeeld door Sjak Smulders, Henk Kooiker en Ad van Sleuwen. Over deelname van leden uit de afdeling zal ik het maar niet hebben.

Op zaterdag 17 september hadden wij een excursie naar de Abdij van Berne in Heeswijk. Rens Swart, ons medebestuurder, had dit voor ons georganiseerd. Met een tiental mensen werden wij gastvrij ontvangen met koffie en thee in een van de kamers van de abdij. Helaas was er geen pater aanwezig om ons in de abdij rond te leiden. Wel was er de organist van de kerk Wim Franssen. Hij informeerde ons uitvoerig over de nu aanwezige orgels in de kerk en over de muziekpraktijk zoals die tijdens de diensten wordt uitgevoerd. Het laatste onderwerp gaf veel stof tot discussie. In het verleden werd het orgel in de

dagelijkse diensten bespeeld, maar bij het overlijden van broeder organist is daar een einde aangekomen. Wim Franssen speelt tijdens de mis van kwart over twaalf op woensdag en de zondagse hoogmis. Het Adema-orgel wordt dan gebruikt.

Ook kent de Abdij de oudste orgelkring van Brabant uit 1952 toen der tijd onderleiding van pater Clemens van de Berg. Deze pater heeft er ook voor gezorgd dat er een tweede orgel in de kerk kwam. Dit orgel van de firma Reil werd gebouwd in 1980 voor de muziekschool in Winschoten. Na de laatste restauratie van de kerk is het orgel van de begane grond overgeplaatst naar het balkon in het schip van de kerk. Wim Franssen demonstreerde de orgels met literatuurspel, daarna werd er gebruik gemaakt om op de orgels te spelen. Hoewel de tijd al gevorderd was konden wij nog het nieuwe abdijbier proeven in de taverne naast de boekwinkel. De afdeling van onze vereniging nam de gemaakte kosten op zich, een royaal gebaar! Het bier smaakte uitstekend. Na deze drank was het nog net verantwoord om naar huis te rijden.

De laatste bijeenkomst van 2016 was de najaarsexcursie van de BOF.

Op zaterdag 15 oktober ging de excursie naar Lieshout en Helmond. De deelnemers, waarvan er velen niet uit Brabant komen werden in Lieshout ontvangen met koffie. In de ruime kerk gebouwd in 1962 staat een Pelsorgel uit 1967. Dit orgel werd gebouwd op initiatief van de toen aanwezige pastoor Floris van der Putt. Deze muzikale pastoor was er alles aangelegen om een goed en degelijk orgel in zijn kerk te hebben. Tommy van Doorn speelde voor ons werken van Johann Pachelbel. Hierna was er gelegenheid om zelf te spelen. Daarna ging de tocht naar Helmond en werden wij ontvangen door Annelies Willemsen in de St. Jozefkerk. Na een toelichting op het orgel en de te spelen werken speelde zij op het eenklaviers Van Gruisen-orgel werken van Conrad Hurlebusch tot Flor Peeters.

Tot slot werden de deelnemers verwacht in de St. Lambertuskerk aan de Markt. Jan van de Laar stelde aan ons voor het kistorgel van de firma Klop en het huisorgel van Jan Vermulst, dat nu ook in de kerk staat opgesteld. Pastoor Eric Seijdel sprak daarna een welkom en sprak de wens uit om een tweede orgel te laten plaatsen in het zuidertransept van de kerk. Na een indringende oproep om de orgelcultuur in stand te houden begaf Jan zich naar het Robusstelly-orgel. Dit orgel is allen welbekend, maar toch weer een feest om het te horen in al zijn glorie vooral nu na de laatste restauratie door de firma Verschuieren. Jan speelde werken o.a. van Gaspar Corette, Jozef Haydn en Maurice Duruflé. Bij Corette en Haydn kon men vele registercombinaties horen. Een toehoorder verzuchtte wel dat goed registreren ook wel een kunst van het weglaten is! Van de afdeling Noord-Brabant kon ik maar weinig mensen tellen.

Aldus geschreven als laatste verslag van mijn hand en voorgelezen 28 januari 2017 in Tilburg.

Han van Weeren, secretaris.

Henk Kooiker, voorzitter.

Als aanvulling op het voorgelezen verslag van 2016 wil ik nog wat memoreren over de geschiedenis van de afdeling Noord-Brabant. Op 23 april 1977 werd in Helmond het district Noord Brabant opgericht, in hotel St. Lambert. Dit jaar bestaat onze afdeling dan ook 40 jaar!

Voorzitter Jacques van den Dool, secretaris Frans Jespers, penningmeester Ad Jacobs met bestuursleden Kees van Houten en Flip Feldmans werden na stemming gekozen voor het afdelingsbestuur . Er waren toen 27 stemgerechtigde leden aanwezig.

Frans Jespers heeft de basis gelegd voor het district, door na de oprichtingsvergadering vele brieven te versturen aan organisten in onze regio om mee te werken aan het zojuist opgerichte district.

In Brabant bestond trouwens al veel langer de kring Noord Brabant Oost van de GOV, die voornamelijk organisten uit Eindhoven bestond. Landelijk kwam een beweging opgang om de twee organisten- verenigingen samen te laten gaan en in 2009 was het zover: Koninklijke Vereniging van Organisten en Kerkmusici, voorwaar een hele mond vol! Het district Noord-Brabant werd afdeling en in 2010 trad er een nieuw bestuur aan.

Gaarne wil ik memoreren de secretarissen die zich ingespannen hebben voor de afdeling en wel Frans Jespers tot 1980, Jan Nawijn van 1980 tot 1985, Ben Mensink van 1985 tot 1996, Clemens Oomen van 1996 tot 1998, Cor Rooijackers van 1998 tot 2010 en Han van Weeren van 2010 tot heden. Als je zo door de archiefstukken blader dan kom je onder de indruk hoeveel werk er verzet is door de genoemde mensen, daar mogen wij dankbaar voor zijn!

Rens Swart mag nu deze indrukwekkende lijst voortzetten, de tijden zijn wel veranderd de leden zijn ouder geworden of zijn niet meer in leven. Toch hoop ik dat wij nog een tijd mogen doorgaan, tenslotte het orgel blijft altijd boeien.